

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej”

finansowany ze środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Płock/Mazowsze/Królestwo Polskie

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum Towarzystwa Naukowego Płockiego

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

muzeum stowarzyszenia

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum działające w ramach Towarzystwa Naukowego Płockiego, gromadzące zbiory z obszaru historycznego, etnograficznego, artystycznego oraz naturalnego, pochodzące z obszaru ziemi płockiej. Zbiory utworzono w 1907 roku, ale eksponowane były na wystawie stałej od 1912 roku. Wcześniej, w 1910 roku, Muzeum zorganizowało pierwszą wystawę czasową, a w 1914 roku - drugą.

Daty działalności / zakres czasowy:

od 1912

Dostępność

od 1912 - pełna

Typ relacji instytucji wobec pamięci

mnemoniczna

Rodzaj pamięci

lokalna pod względem społecznym, cywilizacyjnym, przyrodniczym

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

obszar historyczny; obszar etnografii; obszar artystyczny: sztuka polska;
obszar naturalny

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	mazowieckie/Płock/ Płock/ul. Tumska 8; Mazowsze	Gubernia Płocka/Płock/pl. Rynek Kanoniczny nr 8 (ob. Narutowicza 8); Mazowsze
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	tel. 24 364 70 70 /sekretariat@muzeu mplock.eu/http://w ww.muzeumplock.e u/pl	-
GODZINY OTWARCIA	maj-październik wt-nd 10:00-17:00 październik-kwiecień wt-nd 10:00-16:00	brak danych
DYREKTORZY	Leonard Sobieraj	-
ZARZĄDCA		Towarzystwo Naukowe Płockie
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowany)	odrestaurowana kamienica na Starym Mieście	kamienica należąca do Towarzystwa Naukowego Płockiego

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

-

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Muzeum Mazowsza Płockiego kontynuowało tradycję Muzeum Towarzystwa Naukowego Płockiego, działającego w latach 1820-1831. Cele Towarzystwa, o pozytywistycznym charakterze, zostały określone w Statucie z 1906 roku: "Krzewienie nauki i oświaty oraz gromadzenie danych naukowych: geograficznych, fizycznych, antropologicznych, statystycznych, etnograficznych, historycznych i archeologicznych dotyczących guberni płockiej". Jako metody realizacji statutowych celów Towarzystwo wskazało m.in. "2. Zakładać biblioteki publiczne, muzea i pracownie naukowe. 3. Urządzać wystawy i wycieczki naukowe. 4. Roztaczać opiekę nad zabytkami sztuki, pamiątkami historycznymi i osobliwościami przyrodniczymi w guberni płockiej (...). 11. Przychodzić z pomocą kształcącym się przez zakładanie zbiorów szkolnych (...). 13. Urządzać na cele Towarzystwa wieczory artystyczne, koncerty, przedstawienia teatralne, deklamacje oraz pokazy z dziedziny nauki i sztuki".

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

ziemia płocka

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Towarzystwo Naukowe przy Szkole Wojewódzkiej w Płocku - utworzone w 1820 roku, razem z Biblioteką i Muzeum, z inicjatywy abpa Adama Prażmowskiego - pierwszego prezesa Towarzystwa, Stanisława Kostki hr. Potockiego - ministra Wydziału Oświecenia Narodowego i Wyznań Religijnych, a także grupy nauczycieli Szkoły Wojewódzkiej z rektorem Kajetanem Morykonim.

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

Halina Rutska (1868-1932) - kustosz, odpowiedzialna za gromadzenie zbiorów i utworzenie Muzeum.

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

-

Szczegółowa historia instytucji

Muzeum założone przez Towarzystwo Naukowe Płockie i działające w latach 1820-1831, zostało reaktywowane w 1907 roku. Podstawę zbiorów stanowiły wówczas zbiory szkolne, gromadzone przez Towarzystwo Higieniczne w Płocku z inicjatywy dra Aleksandra Macieszy. Przed reaktywacją Muzeum, w 1904 roku, Zofia Grabowska - opiekunka zbiorów Towarzystwa Higienicznego - wydała drukiem tekst stanowiący zapowiedź akcji gromadzenia dzieł malarstwa. W 1910 roku Towarzystwo gromadziło zbiory z myślą o udziale w wystawie sztuki ludowej, mającej się odbyć w warszawskiej Zachęcie. Wystawę stałą otwarto w 1912 roku w budynku przy placu Narutowicza 8. Ilustrowała życie na Mazowszu płockim, działalność człowieka na tle przyrody, prezentowała zróżnicowane eksponaty, ale w przemyślanym i konsekwentnym układzie. W 1923 roku wystawę powiększono do 13 sal, co jednak nie pozwoliło na wyeksponowanie wszystkich obiektów - część z nich (znaczna liczba zabytków archeologicznych i etnograficznych) znajdowała się w magazynie. W latach 30. rozwijał się Dział Kultury i Sztuki. Liczba obiektów w zbiorach zwiększała się dzięki darom.

W 1928 roku placówka otrzymała nową nazwę Muzeum Mazowsza Płockiego

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

1907: zbiory szkolne Towarzystwa Higienicznego w Płocku - pomoce naukowe: mikroskop, tablice poglądowe, okazy roślin, owadów i zwierząt; obiekty geologiczno-paleontologiczne;

1912: 780 obiektów z zakresu paleontologii, mineralogii, geologii, przyrody, archeologii, numizmatyki, historii, rzemiosła artystycznego i etnografii.

1914: powiększenie zbiorów malarstwa, m.i.n o prace Andrzeja Karszowieckiego.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

-

Strategia pozyskiwania zbiorów

darowizny

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

Rodzina Flaków z Radziwia - zbiór obiektów geologiczno-paleontologicznych po Aleksandrze Zalewskim, prof. Uniwersytetu Lwowskiego.

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

-

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

-

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

1912: parter budynku przy pl. Narutowicza 8, dwa pokoje. Pierwszy pokój: 4 szafy i kilka gablot z eksponatami geologicznymi (skamielinami, żwirem, piaskiem - głównie z Mazowsza płockiego); na szafach umieszczone szczątki zwierząt wykopaliskowych (mamuta i niedźwiedzia jaskiniowego); nad szafami - krajobrazy geologiczne; wyżej, na ścianach - tablice stopniowego rozwoju życia organicznego na ziemi, mapa geologiczna prof. J. Siemiradzkiego i E. Dunikowskiego. Drugi pokój: eksponaty związane z człowiekiem, zwierzętami i roślinnością ziemi płockiej (neolityczne narzędzia krzemienne z Ośnicy i Rębacza pod Taborami, siekiery kamienne z Zagrobek i Ligowy, brązowe narzędzia i ozdoby z Milewka, urny odkryte w czasie prac budowlanych i inne odkrycia archeologiczne, stroje z okolic Płocka i Puszczy Zielonej, okazy zwierząt i ptaków z lasów skrwileńskich oraz ptaków i ryb wiślanych, rogi jelenia i łosia).

1914: wystawa obejmuje także dzieła malarskie Wacława Żaboklickiego, rzeźbę Stanisława K. Ostrowskiego, widoki Płocka z kolekcji Dominika Witke-Jeżewskiego.

Wystawy czasowe

1910: pierwsza wystawa zorganizowana przez Muzeum, poświęcona zdobnictwu ludowemu z okolic Płocka

1914: wystawa widoków Płocka Wacława Żaboklickiego

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

Maciesza Aleksander, *Przewodnik po Muzeum Towarzystwa Naukowego w Płocku*, Płock 1914.

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

-

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

-

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

-

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

-

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

Askanas Kazimierz , *Zarys dziejów Muzeum Mazowieckiego*, Nauka Polska 1984, nr 5-6.

Brykczyński-Gwiaździc, *Kilka słów o Towarzystwie Naukowym Płockim*, Korespondent Płocki 1878, nr 45.

Kieffer Maria, *Zarys dziejów Towarzystwa Naukowego Płockiego*, Płock 1975.

Lasocki Prałat, *Zbiory muzealne Towarzystwa Naukowego w Płocku*, Płock 1917.

Lorentz Stanisław, *Przewodnik po muzeach w Polsce*, Warszawa 1982, s. 520.

Maciesza Aleksander, *Przewodnik po Muzeum Towarzystwa Naukowego w Płocku*, Płock 1914.

Rolbiecki Waldemar , *Towarzystwo Naukowe przy Szkole Wojewódzkiej Płockiej (1820-1830)*, Ossolineum 1969.

Rutka Halina , *Towarzystwo Naukowe Płockie 1820-1830, 1907-1928: notatka historyczna*, Rocznik Towarzystwa Naukowego Płockiego 1, 1929, s. 125-147.

Sołtysiak Marian , *Sto pięćdziesiąt lat Muzeum w Płocku*, Rocznik Muzeum Mazowieckiego w Płocku, Płock 1972, z.1.

Sołtysiak Marian , *Muzeum Mazowieckie w Płocku. Historia i funkcje społeczne*, Płock 1989.

- [b.a.] *Z kraju i ze świata, Ziemia*, 1929, nr 15-16, s. 280-283
- [b.a.] *Z kraju i ze świata, Ziemia*, 1929, nr 21, s. 386-386
- [b.a.] [Muzeum], *Głos Płocki*, 1912, nr 51, s. 1
- [b.a.] [Muzeum Ziemi Płockiej], *Głos Płocki*, 1911, nr 4, s. 3
- [b.a.] [Muzeum], *Głos Płocki*, 1912, nr 55, s. 2
- Strzałkowski Wiesław, *W Płocku, Ziemia*, 1933, nr 11, s. 203-207
- Maciesza Aleksander, [Zasady organizacji muzeów krajoznawczych], *Głos Płocki*, 1912, nr 49, s. 1
- Popiołek Elżbieta, *Odnowienie działalności przez Muzeum Mazowieckie w Płocku*, *Notatki Płockie*, 2007, 52/2-211, s. 43-45
- Sołtysiak Marian, *Muzeum Mazowieckie w Płocku: historia i funkcje społeczne*, 1989
- Chyczewski Jerzy, *Zabytki sztuki, muzea i zbiory województwa warszawskiego*, Warszawa : [s.n.], 1935 (Warszawa : "Drukprasa"), s. 29
- **Chojnacki Jakub, Z jubileuszu 175-lecia Muzeum Mazowieckiego. Propozycja przywrócenia muzeum imienia profesora Ignacego Mościckiego, *Notatki Płockie - 3 (168)*, 1996, s. 24-27**
- **Kordala Tomasz, Archeologia w Muzeum Mazowieckim w Płocku - historia i dzień dzisiejszy, *Rocznik Muzeum Mazowieckiego w Płocku - 1996*, s. 9-33**
- *Kalendarz informator Mazowsza Płockiego i ziem sąsiednich na rok 1939*, Płock: Wydawnictwo Braci Detrychów 1938, s. 66
 - Rutska H. *Z życia nauki na prowincji. Płock Nauka Polska: jej potrzeby, organizacja i rozwój*, 1925, t.5, s. 182-189

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

Statut Towarzystwa Naukowego Płockiego z roku 1906.

Maciesza Aleksander, *Przewodnik po Muzeum Towarzystwa Naukowego w Płocku*, Płock 1914, s. 12

Biblioteka im. Zielińskich Towarzystwa Naukowego Płockiego

Archiwum Państwowe w Płocku

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

Maciesza Aleksander, *Przewodnik po Muzeum Towarzystwa Naukowego w Płocku*, Płock 1914, s. 12 - zdjęcie budynku TNP.

Archiwum Muzeum - dokumentacja fotograficzna wnętrz ekspozycyjnych.

Ciekawe cytaty

"Wielu nawet nie wie, że takie Towarzystwo i jego Zbiory w Płocku istnieją... A są tam rzeczy pod wielu względami tak ciekawe, że nie <konia z rżędem> bo te zarekwirowane, lecz bodaj *funt* cały cukierków miętowych gotówbym dać każdemu - polakowi inteligentowi, któryby, zwiedziwszy należycie te Zbiory, przyszedł potym do mnie z *udowodnioną* wymówką gorzką, że czas na to zwiedzanie - *próżno* - bez *przyjemności* czy korzyści zmarnował..." - Lasocki 1917, s. 4.

"Ileż już razy znowu słyszałem zdania: - Po mojej śmierci - przeznaczam to do - Muzeum Narodowego w Krakowie, Poznaniu i t. p. Czemu, pytam, proszę - nie do - Płocka?!.. Najprzód - tuś się urodził, żył i pewno dorabiał - masz przeto wprost - *obowiązek moralny dla twej najbliższej okolicy*. Więc tu przede wszystkim, a nie indziej, leguj i dawaj!.. Instytucję tu niejedną chwalisz - a na nią nie dajesz. Logika woła: *gdybyś ganił, to nie dawaj, lecz przede wszystkim - twórz sam lepszą, lub ją doskonałą* - a ja wtedy będę ci na nią dawał. Skoro jednak chwalisz - *powinieneś ją nie słówkiem słodkim i - obietnicą, lecz czynem, groszem popierać!*..." - Lasocki 1917, s. 7.

UWAGI:

-

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Milena Hübner

Data sporządzenia karty:

29.04.2019

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

--

METADANE* (wypełnia redaktor portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA	